

Vitenskapskomiteen for mattrygghet
Postboks 4404 Nydalen
0403 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 2017/121837
Dato: 09.06.2017
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Oppdrag til Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) - Bruk av strøm for å regulere atferd hos dyr

Bakgrunn for oppdraget

Dyrevelferdsloven¹ krever at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger (jf. § 3). Dette er også spesifisert i lovens § 26 om trening av dyr: «Den som trener dyr (...) skal påse at dyr (...) ikke med hensikt påføres frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger.»

I dyrevelferdsforvaltningen har man i lengre tid lagt til grunn at dyr som utsettes for strømstøt opplever påkjenninger i form av ubehag, eventuelt også smerte, stress og frykt. Det regnes derfor i utgangspunktet som forbudt å utsette dyr for strøm, med noen få, strengt regulerte unntak. Dette gjelder "kutrener" i båsfjøs², elektrisk drivstav på slakteri³ og strømhalsbånd for å lære hunden å unngå husdyr og klauvvilt. Slik aversjonstrening av hund med strømhalsbånd er regulert i en egen forskrift⁴ og kan bare foretas av kvalifisert personell.

Strømførende bingeskiller o.l. er forbudt i oppholdsrom for storfe⁵, småfe⁶, svin⁷ og hest⁸. Strømgjerder utendørs er imidlertid tillatt. Dette fordi gjerdene er synlige for dyrene og uteområder er store nok til at dyrene lett kan holde seg unna gjerdet. Det er imidlertid ingen generell bestemmelse som regulerer all bruk av strøm til dyr.

Det har også vært forvaltningspraksis at utstyr hvor dyrets atferd automatisk utløser en form for «straff», i utgangspunktet er i strid med dyrevelferdsloven. Denne problemstillingen har hittil vært mest aktuell for hund, hvor det tilbys ulike typer automatiske «antibjefehalsbånd». Slike halsbånd kan også ha andre typer ubehag enn strøm, slik som sitronsprut, vann, luft m.m. Hovedbegrunnelsen for denne vurderingen har vært faren for at dyret utsettes for unødige

¹ Lov av 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.

² Jf. forskrift av 22. april 2004 nr. 665 om hold av storfe, § 12.

³ Jf. forskrift av 13. januar 2013 nr. 60 om avlaving av dyr, § 6.

⁴ Forskrift av 13. mars 2008 nr. 256 om bruk av elektrisk strøm ved trening av hund.

⁵ Jf. forskrift av 22. april 2004 nr. 665 om hold av storfe, § 7.

⁶ Jf. forskrift av 18. februar 2005 nr. 160 om velferd for småfe, § 11.

⁷ Jf. forskrift av 18. februar 2003 nr. 175 om hold av svin, § 7.

⁸ Jf. forskrift av 2. juni 2006 nr. 505 om velferd for hest, § 24.

belastninger som følge av feil med utstyret og mangel på tilsyn, og at «straffen» kan utløses av andre situasjoner enn det som var meningen.

Det er likevel ikke slik at enhver bruk av strøm og/eller automatikk for trening av dyr og styring av deres atferd regnes som forbudt. Det vil bero på om ulempene som den aktuelle bruken medfører, vil oppveies av fordelene.

Det dukker innimellom opp nytt utstyr som vi må ta stilling til. Dyrevelferdsloven krever at *den som markedsfører eller omsetter nye driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger til bruk på dyr eller i dyrehold, skal påse at disse er utprøvd og funnet egnet ut fra hensynet til dyrevelferd (jf § 8 annet ledd)*. Mattilsynet har ingen godkjenningsordning for utstyr som brukes til dyr. Når det utvikles nytt utstyr, som f.eks. bruker strøm til å regulere dyrs atferd, må vi derfor ta stilling til om det foreligger forsvarlig dokumentasjon. Dette skjer i forbindelse med ordinær tilsynsvirksomhet.

NoFence, et system hvor beitedyr (geiter) holdes innenfor GPS-definerte områder ved hjelp av automatiske strømhalsbånd, er et aktuelt eksempel på nytt utstyr som det er ønske om å ta i bruk i stor skala. Systemer virker ved at dyret får et gradert lydsignal som varsel om at det nærmer seg grensen for det definerte området. Dersom dyret snur og går i motsatt retning, stopper lyden. Dersom dyret fortsetter, vil det til slutt motta et strømstøt fra halsbåndet. Mattilsynet har foreløpig vurdert at bruk av NoFence i de fleste tilfeller vil være ulovlig etter dyrevelferdsloven (§ 3, § 26), selv om vi ikke vil utelukke at det kan finnes lovlige bruksområder. Mattilsynet vurderer også at kravet om dokumentasjon på egnethet (jf. dyrevelferdsloven § 8) ikke er oppfylt. Utviklerne av NoFence har lagt frem to rapporter som skal tilfredsstillende kravet om dokumentasjon av forsvarlighet (jf. dyrevelferdsloven § 8). Veterinærinstituttet ble tidligere bedt om å vurdere den vitenskapelige kvaliteten på disse rapportene og fant at dokumentasjon av de dyrevelferdsmessige konsekvensene var mangelfull.

For bedre å kunne vurdere de dyrevelferdsmessige konsekvensene av utstyr som medfører at dyr utsettes for strøm og utstyr som automatisk utsetter dyr for aversiver, har Mattilsynet behov for en oversikt over dokumentert kunnskap på dette området.

Oppdrag til VKM

I løpet av bestillingsdialogen har Mattilsynet og VKM kommet frem til at det vitenskapelige datagrunnlaget er svært begrenset. En risikovurdering vil dermed være meget usikker og lite hensiktsmessig. Mattilsynet ønsker derfor en kunnskapsoppsummering om hvordan dyrevelferden påvirkes ved bruk av utstyr som utsetter dyr for strøm. I tillegg ønskes en tilsvarende kunnskapsoppsummering av automatisk utstyr som utsetter dyr for andre aversiver (ubehag) enn strøm. Rapporten vil bli brukt som kunnskapsgrunnlag ved tilsyn og i forbindelse med eventuelle fremtidige endringer i regelverket på området.

Terms of reference

- 1) Mattilsynet ber VKM gi en oppsummering av dokumentert kunnskap på området og beskrive hvordan dyr påvirkes av å bli utsatt for strøm og de dyrevelferdsmessige effektene av dette. Tradisjonelle strømgjerder, kutrener, elektrisk drivstav, usynlige strømgjerder og strømførende utstyr til å feste på dyr er eksempler på typer utstyr vi ønsker å få mer kunnskap om effektene av.

Det er hovedsakelig beitedyr på innmark (sau, geit, ku, hest, alpakka og lama) og hunder som utsettes for strøm i dag. Vi ønsker likevel å få belyst effekter av et videre anvendelsesområde dersom dette er mulig. Beitedyr på utmark, andre dyr som holdes utendørs (rein, elg, hjort, dåhjort), gris, fjørfe og noen arter kjæledyr/hobbydyr er eksempler som kan være relevante.

- 2) Mattilsynet ber også VKM gi en oppsummering av dokumentert kunnskap på området og beskrive hvordan dyr påvirkes ved bruk av automatisk utstyr som utsetter dyr for andre

aversiver (ubehag) enn strøm. Et eksempel på denne typen utstyr kan være ulike typer automatiske «antibjeftehalsbånd» med sitronsprut, vann, luft m.m.

Språk

Vi ber om at risikovurderingen skrives på engelsk med en norsk oversettelse av sammendraget.

Tidsramme

Vi ber om å motta VKMs rapport så snart som mulig, og senest innen 1. desember 2017.

Kontaktpersoner ved Mattilsynet

Maria Været Veggeland, seniorrådgiver, Maria.Veggeland@mattilsynet.no

Torunn Knævelsrud, seksjonssjef dyrevelferd, Torunn.Knaevelsrud@mattilsynet.no

Med hilsen

Torunn Knævelsrud
Seksjonssjef dyrevelferd

Vedlegg: Engelsk oversettelse av oppdraget

Letter of request: Scientific opinion on the use of electric shocks in order to control behavior in animals

Background

The Animal Welfare Act requires that animals shall be treated well and be protected from the danger of unnecessary stress and strains (§ 3). This is also specified in § 26 of this Act concerning training of animals: *“Any person who trains animals (...) shall ensure that the animals (...) are not intentionally subjected to fear, injury or unnecessary stress and strains.”*

It has been assumed that animals subjected to electric shocks experience strains such as discomfort and possibly also pain, stress and fear. It is therefore considered illegal, in principle, to subject animals to electric shocks, with a few, strictly regulated exceptions. This applies to “cow trainers” in tie stalls, electric prods in slaughterhouses and electric collars used for training dogs to avoid livestock and wild deer. Such aversive training of dogs using electric collar is covered by a specific regulation and it can only be undertaken by qualified trainers.

The use of electricity is banned in enclosure furnishings used for cattle, sheep, goats, pigs and horses. However, electric fencing is allowed for outdoor use. The reason for this is that the fences are visible to the animals. In addition, outdoor areas are usually large enough for the animals to easily stay away from the fence. However, there is no general rule regarding the use of electric equipment on animals.

According to administrative practices, all types of equipment designed to automatically punish specific behaviours in animals are, in principle, regarded as being in defiance of the Animal Welfare Act. Up until now, this has been an issue mostly concerning dogs, involving different types of “anti-barking” collars offered for sale. Such collars may also deliver other types of aversives, such as citronella scent, water, compressed air etc. The main reason is that there is an acceptable risk that dogs are subjected unnecessary strains due to failure of equipment and lack of supervision, and the risk of punishing dogs for other than the intended behaviour.

All use of electric and/or automatic equipment for training of animals and controlling their behaviour is, however, not necessarily considered as illegal. It will depend on whether the advantages compensate for the disadvantages of a particular use.

Occasionally, new equipment is introduced and must be assessed. The Animal Welfare Act requires that *“anybody who markets or trades in new industrial methods, equipment and technical solutions which are used for animals, shall ensure that they are tested and found to be suitable, taking into account animal welfare”* (§ 8 second indent). NFSA has no approval procedure for equipment used on animals. When new equipment is developed, e.g. in order to control behaviour in animals, we have to assess whether or not proper documentation exists. This is part of our regular surveillance activity.

NoFence, a system where grazing animals (goats) are kept within specific GPS-defined areas by using automatic electric collars, is a current example of new equipment destined for use on a large scale. The system works by delivering a graded sound, warning the animal as it approaches the boundary of the defined area. If the animal turns around and move in the opposite direction, the sound stops. If the animal continues, it will eventually receive an electric shock from the collar. For the time being, NFSA considers the use of NoFence as illegal in most cases (according to the Animal Welfare Act § 3, § 26), even though we cannot preclude that there could be legal areas of application. Furthermore, NFSA considers that the requirement to document suitability (according to the Animal Welfare Act § 8) is not fulfilled. The developers behind NoFence have presented two reports, which supposedly satisfies the requirement to document suitability (Animal welfare Act § 8). The Norwegian Veterinary Institute was previously asked to assess the scientific quality of these reports, and found that the documentation concerning impact on animal welfare was inadequate.

In order to better assess the animal welfare consequences of equipment exposing animals to electric shocks as well as automatic equipment exposing animals to aversives, the NFSA needs an overview of documented knowledge on this subject.

Request for summarized knowledge

Based on the dialogue concerning the request, NFSA and VKM have concluded that scientific data is scarce. A risk assessment would thus contain a high level of uncertainties and be of limited use. Therefore, NFSA requests VKM to present a review report on the effects on animal welfare when using electric shocks to control behavior. In addition, we would like VKM to summarize knowledge on automatic equipment exposing animals for different types of aversive stimuli (discomfort). NFSA will use the report as scientific foundation for surveillance and control and in the event of future amendments of relevant legislation.

Terms of reference

1. NFSA asks VKM to summarize relevant research and up to date knowledge in this field and to describe how animals are affected by exposure to electric shocks and the impact for animal welfare. For example, NFSA would like to gain more knowledge on how traditional electric fences, cow training, electric prods and attaching electric equipment on animals affect animal welfare.

It is mainly livestock on pasture (sheep, goats, cattle, horses, alpaca and lama) and dogs that are subjected to electric shocks. However, we would ask VKM to present information on effects of a wider use of such equipment, if possible. Rangeland grazing livestock, other species kept outdoors (reindeer, elk, deer, roedeer), pigs, poultry and certain species kept as pets, could be relevant examples.

2. NFSA also asks VKM to summarize relevant research and describe how animals are affected by the use of automatic equipment, which subjects animals to aversive stimuli (discomfort) other than electric shocks. Such an equipment may, for example, comprise various types of automatic «anti-barking collars» that release citronella scent, water, compressed air, etc.